

OŽUJAK – MJESEC POSVEĆEN MAJCI I PRIRODI

U Rumunjskoj mjesec ožujak nije samo mjesec u kome priroda oživljava i začarava nas ljepotom i toplinom kojom grije svijet.

U trećem mjesecu, od 1-8 ožujka slavimo i dane posvećene ženi i majci, koja poput prirode rađa i zadivljuje naše živote svojom prisutnošću, neograničenom ljubavlju i požrtvovnosću.

Običaj je taj da 1. ožujka, majke, i ne samo one, već sve osobe ženskog roda, budu darivane "marčišorom", vrsta nakita koja se stavlja s desne strane, kod srca i koja obavezno mora imati privezak od svile ili pak druge vrste konca ali samo crvene i bijele boje. Simbol "marčišora" je taj da i on, poput proljeća koji polako zagrijava zemlju, stavlja se na levu stranu, gdje se nalazi srce, kako bi simbolično ogrijao dušu osobe koja ga nosi, čineći ju boljom i ljepšom, poput proljeća. Neki smatrali ovaj nakit sličan talismanu koji štiti i koji ima moći proljeća donjeti nade i sreće u život one osobe koja ga nosi. Kako nakon duge i hladne zime ima i boljih i ljepših dana, tako i darivana osoba imat će ljepšu budućnost. A za ljepšu budućnost svojih bližnjih zaduženi smo mi svi, ne samo u pojedinim danima. O nama ovisi koliko želimo uljepšati ili pak zanemariti egzistenciju bližnjega svoga. Ali da se vratimo svojoj proslavi...

Svako mjesto ima svoje tradicije i običaje vezane za darivanje i nošenje ovoga simbola koji najavljuje dolazak proljeća. Ono što je najbitnije je to da se on daruje dragim osobama ženskog roda: ženama, kćerima, prijateljicama, a najviše nas

mamu. Za bakin "marčišor" pobrine se, također, tata ili pak mama, kako bi najdraže bakino unuće darovao baku i usrećio joj dan. Na isti način, istina, s nešto više emocija, postupa se 1. ožujka, kada djevojke dobiju ovaj proljetni simbol od momka koji im se najviše sviđa ili pak to bude momak pored kojega sanjaju stvoriti lijepu obitelj.

Svim ženama i majkama želimo sretan Majčin dan! Neka im bude taj dan velik i lijep koliko je njihova ljubav, briga i strpljivost prema svojoj djeci, a proslava toga dana ne smije biti bez ljubavi i poštovanja! Neka im dragi Bog podaruje život i najbolje zdravlje, kako bi uvijek bile uz svoje najdraže!

Slavica Muselin

UREDNIŠTVO:
ISSN KOD 1841-9925

Počasni glavni urednik: prof. Milja RADAN

Glavni urednik: Ivan DOBRA

Urednici: Lina TINKUL; Daniel LUKAČELA; Slavica-Marija MUSELIN; Marija LACKIĆ; Marija ĐURKICA; Marija KALINA

Tehnoredaktor: Zlatko Nikola URSUL

Fotoreporter i grafički dizajn: Ljubomir RADAN

Adresa: Carașova 22, Caraș-Severin, 327065 România

Telefon: 0040-255-232255; fax: 0040-255-232146

E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com

Web: www.zhr-ucr.ro

REDACȚIA:
COD ISSN 1841-9925

Redactor principal onorific: prof. Mihai RADAN

Redactor principal: Ivan DOBRA

Redactori: Lina TINCUL; Daniel LUCACELA; Slavița-Maria MUSELIN; Maria LAJCHICI; Maria GIURCHIȚĂ; Maria CALINA

Tehnoredactor: Zlatko Nikola URSUL

Fotoreporter și designer: Ljubomir RADAN

Adresa: Carașova 22, jud. Caraș-Severin, 327065 România

Telefon: 0040-255-232255; fax: 0040-255-232146

E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com

Web: www.zhr-ucr.ro

U OVOM BROJU / ÎN ACEST NUMĂR:

OPET O DISPANZERU ...

str. 5
pag. 5

JEDNOSTAVNO ...

str. 6
pag. 6

NAŠA NARODNA ...

str. 9
pag. 9

**DVOJEZIČNO GLASILO KARAŠEVSKIH I TAMIŠKIH HRVATA
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A UNIUNII CROAȚILOR DIN ROMÂNIA**

Godina: XXIII
Broj: 128.
Ožujak 2016.
Anul: XXIII
Nr.: 128
Martie 2016

NAZDRAVLJE VIM SVETI VELIČ!

OPĆE NEZADOVOLJSTVO U KARAŠEVU

*„Tko je prodal, zašto ne prodal komandu (tj. zgradu općine)?
začuo se je iz okupljenog puka jedan odlučan glas.*

Zbilo se to u nedjelju 24. siječnja prilikom tradicionalnog govora karaševskog vicikneza, s nadležnostima kneza, u trenutku kad je čelnici karaševske općine obavijestio okupljeni narod o očajničkim pokušajima općine da pronalazi obiteljskog liječnika koji bi radio u Karaševu, Nermiću i Jabolču. Problem je nastao nakon što je pri kraju prošle godine doktor Popa Claudiu, dotadašnji dugogodišnji liječnik opće/obiteljske medicine, naprsto napustio naše mjesto i otišao na specijalizaciju ili ne znam kamo. Da stvar bude još gora, negdje oko početka 2007. godine, liječnik je od karaševske komande kupio po izrazito povoljnjoj cijeni medicinski dispanzer smješten u centru sela, praktički jedini iz sela, i zemljiste površine 1439 četvornih metara. Shodno prodajno-kupovnom ugovoru, medicinski dispenzer i pripadajuće zemljište, koji je desetinama godinama, možda čak i više, bio vlasništvo karaševske komande, a samim time i karaševskog puka, trenutačno je privatni posjed doktora Popa Claudiua Andreia. U međuvremenu, nakon odlaska dok-

Nova liječnica je boravila svega nekoliko dana u Karaševu

nekoliko dana, najviše dva – tri tjedna, konzultirao je u Karaševu sljedeći liječnik, u istom prostoru iz Doma kulture, no i njegov boravak među nama je već davnina prošlost. Ipak, komanda je i dalje optimistična kad je riječ o dolasku liječnika obiteljske medicine u Karaševu, a to smo doznali prilikom jednog tradicionalnog govora karaševskog kneza, kad nas je prvi čovjek općine obavijestio

tora Pope, u Karaševu je došla druga liječnica, no ona je u našem mjestu radila svega nekoliko dana, a zatim otišla, žaleći se pritom na pritisak medija i na činjenicu da u privremeno dodijeljenom prostoru iz Doma kulture ne postoje minimalni sanitarno-higijenski uvjeti za obavljanje zdravstvene djelatnosti. Nešto više od

da je jedan novi liječnik manifestiraо želju doći u Karaševu. Istodobno s potragom za liječnikom intenzivno se radi na preuređenju jednog prostora iz Doma kulture, kako bi novi liječnik radio u civiliziranim uvjetima, još smo doznali na istom tradicionalnom okupljanju.

Nisam uspio u mnoštvu ljudi otkriti kojemu sumještaninu pripada gorenavedeni pitanje, iako je Karaševu relativno maleno naselje, gdje se manje više međusobno svi dobro pozajmimo. Ne znam niti da li je taj revoltirani čovjek bio u pravu kad je postavio to pitanje (možda je isao predaleko), ali znam da slično kao on s pravom razmislja i većina mojih sumještana. U odsutnosti obiteljskog

liječnika, zdravstveno osigurane osobe ne mogu više ostvariti pravo na recept i zakonom propisane besplatne lijekove, hitni slučajevi i osobe sa zdravstvenim tegobama moraju otici na pregled u dvadesetak kilometra udaljenu županijsku bolnicu u Ričici. Situacija je dramatična, posebice kad se ima u obziru da su najčešći pacijenti medicinske ordinacije mala djeca i starije osobe.

SREDINOM PROŠLOG DESETLJEĆA JE UPRAVO STVOREN IDEALAN TEREN ZA PRODAJU SEOSKIH DISPANZERA

Za vrijeme tradicionalnog govora karaševskog kneza

nastavak na 3 str.

Neki misle da je doktor Popa kriv za novonastalu situaciju, drugi smatraju da je kriva komanda, treći misle da su zajedno krivi i doktor i komanda, a čovjek koji se u nedjelju ogasio ispred zgrade općine išao je direktno u srž stvari. On smatra da je kriv isključivo onaj koji je prodao dispanzer jer potencijalni kupac ne može nešto kupiti ako netko mu to nešto ne proda. Više od toga, potencijalni kupac ne može nikoga ucjeniti da mu nešto proda, posebice kad je prodavač Mjesno vijeće ili načelnik, jer je ucjena krivično djelo i kazni se drastično ako se na sudu dokaže da je to tako. Doktor Popa Claudiu je samo

TURISTIČKA ZONA SEMENIKA

Putniče, gdje god se nalaziš, ako želiš da si odmoriš dušu i pamet približi se prirodi, da vidiš njezin sjaj. Dođi u Nacionalni park „Semenic-Cheile Carașului“ da otkriješ mesta gdje možes pronaći samoga sebe!

Riječ „Semenic“ naziv je za planinu, rijeku, odmaralište i vrstu cvijeća. Kad opisujem ovu planinu, više mi se sviđa nazvati je „planinom cvjetnim imenom“. Najvažnija jedinica tog brdovitog kraja poznata je kao „srce turizma“ cjelokupnog Banata. A, sami Banat je u Rumunjskoj poznat kao „čelo“!

Ne zna se točno odakle dolazi taj naziv, ali sam nedavno pronašla u jednoj staroj legendi da je čvrsto povezan s izgledom rumunjske karte. Naime, karta Rumunske slična je maloj i debeloj ribici, čiji trbuš stoji u Dunavu a rep u Crnom moru, dok se „glava“ te ribice nalazi u Banatu.

Zahvaljujući prekrasnim krajolicima iz arije Semenika, „Secu“, „Tre i ape“, „Valiug-Crivaia“ i „Semenic“, ovo područje može u bilo kojoj sezoni postati velika atrakcija za turiste. Svakog odmaralište iz podnožja Semenika skriva ponešto posebno za svakog od nas. Ne velim to slučajno jer, doista, doživjela sam čar tih mjesta na svakom svojem izletu.

Jezero "Secu"

Foto: www.pressalert.ro

prilike 320 metara. Prvoga svibnja 1971. godine, odmaralište „Secu“ proglašeno je turističkim naseljem radi ljepota u blizini jezera s istim nazivom. Nešto više o povijesti ovog krajolika doznala sam raspitajući se naokol, razgovarajući s ljudima koji su mi izgledali da znaju ponešto o prošlosti ovog odmarališta.

Najviše o toj prošlosti, o

seosko naselje. Naselje Târnova imalo je tada otprilike dvadeset domaćinstava i jednu drvenu crkvicu koje su bile potopljene, dok su stanovnici bili prisiljeni preseliti na neko drugo mjesto. Današnja Târnova sagrađena je na brdovitom području, na mjestu gdje su stari Târnovljani imali posjede, salaše ili livade.

Dubina umjetnog jezera dostiže 25 metara, ovisno o stupnju punjenja vodom, a prvotna mu svrha nije turizam ili rekreacija, kao što bi to izgledalo na prvom pogledu, već opskrbljivanje vodom grada Ričice.

Tijekom dana krenuli smo u šetnju duž jedne stare želježničke pruge koja vodi prema novome naselju Secu. Nekada su tom prugom gonile prve ričičke parne lokomotive: Resicza, Bogsan i Hungaria. Dužina ove tračnice je 12 kilometara, njome su se nekada prenosila drva i ugljen.

Vratila sam se ovim mjestima i u jesen. Vrijeme, naravno, nije više bilo pogodno za kupanje u jezeru, međutim dobra je bila prilika za još jednu šetnju. Mogu vam svjedočiti da krajolik ne gubi svoj čar i ljepotu ni u ovo doba. Tada rascvjetali šafrani razveseljuju po šumi rasprostireni bakreni tepih od lišća.

Osmijeh tih prekrasnih plavih cvijeća vazda je prilika za slavlje u jesenskim danima.

I, zaista, ljepota ovog krajolika potaknula nam je interes da ga ponovno i ponovno posjetimo.

Maria Calina

Brana "Secu"

Foto: www.wikimapia.org

Šteta bi bila da sam sva ta odmarališta posjetila u samo jednom danu. Izgubila bih priliku da se svakom odmaralištu posebno radujem. Stoga sam se odlučila da, skupa s mojim prijateljima, posjetimo svaku odmaralište zaredom.

Prva naša stanka postala je odmaralište „Secu“.

„Secu“ poznat i pod nazivom „Šura“, nalazi se na priličnoj visini od

ZNAK PROLEĆA

Polagano izodimo iz oštreti zime i, kako dan prodi, mi se sve po više i po više bližamo proleću. Mislim da to je za svakoga od nas prva velika radost u godini, što se tiče sezona.

Kad se mesec februar bližal na kraj, dovel je sašnjim i jedan lep i slinčan dan, a pošto volim da idem u svakojake šetnje, bilo po cel dan ili samo za kratko, u raninu toga dana sam se odlučila da iskoristim tu priliku i da idem da tražim sopolak, prvi znak proleća. Pokupila sam nekoliko verke i pošle smo.

Kako da si ne razočaram verke, da pođemo pa da ne nađemo sopolak, sam trebala da odnapret dobro

Sopolak

Foto: M. Calina

**Radio
România
Reșița**

Svakog petka s početkom od 19:10, na frekvenciji 105,6 MHz Radio Rešice, emitira se naša emisija na hrvatskom jeziku. Slušajte nas!

odaberem mesto za koje sam znala će na prvoj zraki slinca, sopolak la da si otvori nasmejana „pera” i pojavi belo cveće kakon pahuljke od snega. Ne mi trebalo mlogo da mislim če većem sam se odlučila za Prolaz. U Prolazu sam si provela skoro polak detinstvo, a to je bilo dosta vreme da stignem da upoznam velik broj mesta što kriju božanske lepote. Kad god sam tražila mir, odmor, slobodu, opuštanje ili čak zabavu, od toliko lepih mesta što imamo u Nacionalnim Parku Semenik „Cheile Carașului”, svaki put na prvim planu mi je bil Prolaz.

Tako i sad... U Prolaz se tura iz po više mest, to znači če ima po više pućake što se džde do tamo. Ovez put ne bilo tako važno kudi smo išli, nego je bilo važno de treba da stigne mo. Idući lagano pućakom i govoreći s verkami svakejake stvari, niti nesmo osetile kako je prošlo vreme i kako smo stigle kod mene kod salaša. Moj salaš je pravo u pojani Prolaz...

To posebno mesto na kojem sam odlučila da idem s verkami kako da naberemo barem jenu malu kiticu sopolka je u „Sutiski”. To je spektakularno i divijo mesto što otvara vrata druge strane „Keja”, kako mi velimo na „Cheile Carașului”. Sam bila sigurna če tamo lam da nađem sopolak! Naša šetnja ne bila samo do salaša, nego smo trebale da nastavimo put kako da stignemo do tog mesta.

Kad smo išle pućakom od mojeg salaša pa sve do Sutiske, ne samo ja nego i moje prijateljice smo osetile kako se budi priroda iz njenog dlog zimskog sna. Videla sam tići koji lete iz dreva na drevo, iz kamena na kamen, i radosni, i veseli, koji su si otpustili glas da popovaju u znak proleća.

Približavajući se Sutiski iz deleka mi se činilo če sam videla jenu pahuljku od

snega uvaćenu na igli od trave. Mi je bilo malko žal če zamrzнутa zemlja ne ješte manula prolećni sopolak da izlezne i da si probudi i komšije ljugve i breberine. Ali, od što sam se po više približila sam zapazila če celo to mesto je plno sopolakam.

Kračajući i lagano približavajući se tomu mestu, mi se činilo če smo kakon na teatru. To blago cveće izgledalo je kakon da je govorilo slincam i radosno mu zafalilo za svetu i žešku zraku što mu je pružilo. Na žalost, mi smo uvaćile samo kraj od te predstave, kad sopolak si izrekla stražnju repliku: „ja brez tvoje zrake ne bi imal snagu da sovijem zemlju od debele pokrovice od snega, što ju je toliko vreme pokrivala, kako da niknem i da javim če proleće dodi. Slnce mu odgovori: „dragi mojo, ne moraš da mi zafaljaš, to je moja dužnost! Ali kad bi tel da mi zafališ, onda izrasti velik i pokaži, prodaruj i pruži radost svakomu koj te vidi!“

To je bil kraj! Koliko za mene, toliko i za moje verke, tej slinčan dan nim je bil lep. Za nas objektiv iz toga dana je bil ispljen - smo našle sopolak!

Maria Calina

Kita od jagliča, breberine, medonike i sopolaka
Foto: M. Calina*nastavak s 2. str.*

uzeo ono što mu se dalo, on je samo kupio ono što mu se prodalo. Zapravo, pored neosporne volje, postojao je čitav splet okolnosti koji je usmjeravao tadašnju karaševsku administraciju upravo prema prodaji karaševskog mjesnog dispanzera. S jedne strane, mlađ, pespektivan liječnik i siromašna karaševska komanda, s druge strane žalosno stanje čitave zgrade dispanzera i unutrašnjih prostorija, bez minimalnih uvjeta za obavljanje liječničkog posla, te odredbe Vladine hitne uređbe iz 2005. godine i zakona 236 iz 2006. godine, koje su u općeprihvaćenoj interpretaciji primoravale komande da prodaju mjesne dispanzere situirane u privatnom vlasništvu ukoliko su obiteljski liječnici to zahtevali. Imajući u obzir navedene činjenice razumijem zašto je u to doba prodaja dispanzera izgledala čak i kao dobar potez. Ne razumijem, međutim, i nikako se ne slažem potezom karaševskog

petnaestogodišnjeg obiteljskog liječnika, no istodobno sam svjestan da je svaki čovjek slobodan orga-

Preuređuje se hodnik u Domu kulture

Vladina hitna uredba 110 iz 2005., Zakon 236 iz 2006 i odluka Ustavnog suda iz 9. listopada 2007. godine

Do daljnje ili zauvijek, veliko Karašovo je ostalo bez svog dispanzera. Sve je počelo Vladinom hitnom uredbom 110 iz 2005. godine i Zakonom 236 iz 2006. koji je s izmjenama i dopunama odobrio Vladinu uredbu. Odredbe navedene uredbe i Zakona imale su efekt sve do 9. listopada 2007. godine, kada ih je, na žalbu jedne opskurne Općine iz županije Kluž, Ustavni sud proglašio neustavnima, posebice zato što teritorijalno-administrativnim jedinicama krše pravo na slobodno

postupanje s privatnim vlasništvom, a stanovnicima uskraćuju pravo na zdravstvenu zaštitu upravo postojanjem rizika mijenjanja destinacije objekta nakon isplate zadnje svote iz ugovora. Međutim, karaševski dispanzer je prodan dok su na snazi još uvek bile odredbe Uredbe 110 i Zakona 236, prema kojima prodaja nije mogla biti izbjegnuta. U to doba su se oski dispanzeri prodani i liječnicima koje su samo nekoliko godine dijelile od mirovine. Na pitanje zašto onda nisu bili prodani svi medicinski dispanzeri

U Domu kulture se nalazi novi medicinski dispanzer

nizirati svoj život onako kako smatra potrebnim. Uostalom, doktor Popa je u rekordnom vremenu naučio karaševski idiom i bio je veoma pristupačan ljudima, riječ je o izvrsnom stručnjaku, nepogrešivom pri postavljanju dijagnostika.

Niti Vladina hitna uredba 110 iz 2005., niti Zakon 236 iz 2006 ne govore ništa o seoskim dispanzera ma koji su se nalazili u društvenom vlasništvu kao javno dobro, koji su bili općenarodna imovina. A naš dispanzer je u to doba upravo to i bio, I Uredba, i Zakon odnosili su se isključivo na dispanzere iz privatnog vlasništva općine, a ne na one iz javnog vlasništva. Premda ih nitko na to nije prisiljavao, na sjednici karaševskog Mjesnog vijeća iz 14.10.2005. godine naši konsilijeri su jednoglasno odobrili transfer, odnosno prijelaz dispanzera iz općeg vlasništva u privatno vlasništvo komande kako bi se stvorili uvjeti za prodaju. Da nisu realizirali taj transfer, dispanzer bi i danas bio naše opće dobro.

iz Rumunske moglo bi se odgovoriti da obiteljski liječnici nisu to zahtjevali. Tko je u to doba mogao biti inspiriran kao Mjesne vijeće općine Bontida iz županije Kluž, koje je odlučilo da svoje ne proda jer ga na to nitko ne može ni prisiliti, a pravo izbori zatim na Apelacijskom i Ustavnom sudu?

SAD SVI GOVORIMO!

Jedini, ili jedan od onih, koji je svojevremeno javno protestirao, s dosta solidnih argumenata, priznaje, protiv odluke Mjesnog vijeća i karaševskog kneza da se proda karaševski dispanzer bio je gospodin Marjan Sorka. On je u to doba u nekoliko navrata glasno govorio svima nama, i to na tradicionalnom nedjeljnju okupu, da je prodaja dispanzera štetna po naše selo i da će posljedice takve prodaje pogoditi sve nas u skoroj budućnosti. Koliko mi se čini, tada smo svi šutjeli, a mogli smo govoriti, nitko nas nije branio da se glasno izjasnimo. Rijetke iznimke, ako su uopće postojale i druge osobe koje su imale stav protiv prodaje, neka mi oproste što sam ih zaboravio. Sada svi govorimo. Čini mi se da je prekasno.

Ivan Dobra

MAGARAC NA CVJETNICI

*Ne može se ići u rat na magaretu. Jahačka vojska jahala je na konju.
Konj je stoljećima bio jahača životinja ratnika.*

I Winnetou-a možemo predstaviti samo na konju. Magare ne pristaje junaku. Zar Isus nije bio junak? Zašto je želio ući u Jeruzalem na magaretu? Je li on sebe želio učniti smješnim? Zar nije bilo nikoga koji bi mu stavio na raspolaganje konja? Jesu li on i njegovi pristaše bili siromašni?

Magare Cvjetnice postalo je slavno. Ono je bilo dio folklora na Cvjenicu kao što su to bile palmine ili maslinove grančice. Ali zašto je ono bilo važno Isusu? Zašto je on dopustio da mu dovedu magare? Isus je time želio nešto izraziti. Evangelist Matej daje objašnjenje. On kaže: "To se dogodi da se ispunji što je rečeno po proroku: Recite kćeri Sionskoj: Evo kralj ti tvoj dolazi, krotak, jašć na magarcu, na magaretu, mlađetu magaričinu." Te riječi iz proroka Zaharije Isus primjenjuje na sebe. Po njima daje razumjeti kako on shvaća svoj kraljevski život i svoje gospodstvo.

"Da, ja sam kralj!" Taj jasan odgovor daje svezani čovjek iz Galileje zastupniku cara, upravitelju Ponciju Pilatu. Ali kakav kralj! Ne kreće s velikom vojnom silom prema Jeruzalemu, nego neznatan, jašći na magaretu, kao seljak sa sela, koji nosi svoju robu u grad.

Među mnogim tisućama

hodočasnika u Jeruzalemu, točno pred Blagdan, jedva da će izaz-

ne može imati sumnju u njegove namjere. Radije siromašan i miran na

vati pažnju, kad mala grupa Isusovih pristaša njega pozdravlja s poklikom i klicanjem "Hosana". On stvarno nije bio vojna opasnost. On nije bio ni buntovnik ni fanatični borac. Ipak su ga se starješine bojale. Zavodi narod! Oni ga se boje. On unosi nemir u narod. Boji ga se rimska okupatorsaka vlast, jer ne želi nikakav gnjev zbog njega. Nekoliko dana kasnije Isus će biti uhvaćen i osuđen. Na križu je kao zločinac.

Ali Isusova poruka ostaje. Tada kao i danas on ne želi doći s moću i silom. On je miroljubiv i želi donijeti mir. Stoga je izabrao magare kao jahaču životinju. Tako nitko

magaretu nego ratnički i nasilnički na konju!

Isusovo magare! Nije li ono simbol za naše vrijeme? Ne pokaže li nam Bog, da bismo trebali biti skromni? Isus ne dolazi u naše vrijeme sa snagom medija, kapitala i vojske, nego u neznačnom liku onoga koji služi. Magare Cvjetnice je "nositelj Krista". Sjetimo se sv. Kristofora što na grčkom znači Kristonosac. To je lijepa služba, smjeti Krista donijeti ljudima. Neka nas tješi to, da Isus za svoju službu nije tražio plemenitog konja, nego jednostavno magare.

Dr. theolog. Davor Lucacela

MISS MARCIŠOR
petak 04. 03. 2016. s početkom u 10:30 održan je u Domu kulture iz Klokočića spektakl pok-

lonjen djeci te dječoj mladosti i ljepoti. U sklopu programa, glumac Zeno Balint i njegovi gosti pripremili su lijep scenarij iz kojega nisu izostali omiljeni likovi iz crtića, poput Minnie i Mickey Maus, zeko Bimbo i varalica Lija. Nakon srdačnog smjeha prisutnih učenika, koji su inače i sudjelovali u spektaklu, dajući upute omiljenim likovima, usljedio je i dugoočekivani dio projekta, koji je bio poklonjem djevojčicama od V-VIII razreda. Riječ je o sudjelovateljicama na natječaju "Miss Marcišor", spektakl poklon-

jem ženskom rodu, uoči proslave Međunarodnog dana žena, 8. 03. 2016. Kandidatkinje koje su se upisale za ovaj dio spektakla, morale su pripremiti i jedan umjetnički uzorak

"Miss Marcišor" je bila izabrana Zlata Lukić, učenica sedmog razreda, koja je svirala violinu, II mjesto zauzela je Milica Butarica, učenica sedmog razreda, koja je svirala na tamburici i pjevala akapela, a III mjesto pripalo je učenici osmog razreda Anamariji Jovanak, koja je pjevala. Ostale natjecateljice stekle su lijepo iskustvo i vidjele su koliko je zahtjevno uvjeriti stručan žirij.

Svima prisutnima se je ovaj spektakl jako svidio i lijepo bi bilo kad bi se i idućih godina nastavile ovakve manifestacije. To bi obogatio naše krajeve i naša mesta. A našim Misičama čestitam na talentu i prirodnjoj ljepoti kojim su zadivile sve prisutne.

Slavica Muselin

(ples, recital, pjevanje, sviranje). Svaka kandidatkinja je dobro izvela svoj komad, tako da je stručni žirij sastavljen od profesora O.Š. Klokočić imao nimalo jednostavan zadatak u određivanju pobjednice. Na kraju spektakla,

NAŠA NARODNA NOŠNJA - BLAGDANSKA I SVAKODNEVNA

Kada je prošle godine naša mlada sunarodnjakinja, Nikoleta Mariana Vlašić iz Vodnika, osvojila titulu najlepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske, bili smo svi veseli i ponosni.

Osim prirodne ljepote i šarma, Nikoleta je blistala u našoj prekrasnoj narodnoj nošnji. A tu narodnu nošnju svi imamo u svojim domovima. Nažalost, zadnjih dva desetljeća našu narodnu nošnju viđamo sve rijeđe. Lijepa je, jedinstvena, ali stoji u ormari. I naše košulje, i kece, i popruzi, kanice i ostalo. Jedino je marama preživjela, nju viđamo i danas, u različitim modelima, bojama i raznim prigodama.

Podsjetimo vrlo kratko naše mlađe čitatelje da ova nošnja koja se nosi za pričest, krizmu, svadbu ili neku drugu svečanost nije jedina. Ova je nošnja, svečana. Nekada su naše bake i djedovi, pa i roditelji, imali i nošnju za svaki dan, nošnjačke za žene. Nošnjačke su se nosile svaki dan, bile su komotnije, laganije. A i muškarci su imali nošnju za obične dane.

Ako uzmemo malo u ruke našu narodnu nošnju, sjednemo par trenutaka i sjetimo se tko je vezao,

tkao, sređivao, vidjet ćemo da je ona i živi svjedok burnih vremena kroz koja je naša zajednica prošla. Prvi su narodnu nošnju napustili muškarci. Krenuli su u grad, u školu ili na posao i s vremenom odustali od nošnje. Ženska je nošnja izdržala znatno

duže. No kako su s vremenom i djevojke krenule na više škole i posao u grad i one su počele napuštati narodnu nošnju.

Sve je to razumljivo i dogodilo se posvuda ne samo kod nas. Samo što je bilo nastupilo jedno vrijeme kada smo nekako prenaglo odbacili. Nekada su naše majke vezle košulje,

POZIV ZA PRIKUPLJANJE KARAŠEVSKOG USMENOG BOGATSTVA

Vezano za našu narodnu nošnju i ostale običaje i tradicije upućujemo poziv učenicima i studentima, mladima hrvatske manjine na pisanje pjesama i sastava te na prikupljanje starih priča i običaja na hrvatskom jeziku. Orientativne teme za pjesme mogu biti „Godišnja doba“, „Moje selo“, a za sastave, „Priče naših starih“ te „Naši običaji“. Radovi se predaju učiteljima i profesorima hrvatskog jezika.

Svrha ovog poziva je očuvanje naših starih legendi, priča, pjesama i svega što ima vezu s našim

pole, slagala lijepo boje pekla, krčale kece... Prava je umjetnost bila izvaditi novi vez, znači novi model šljuka, bradza itd. Nažalost, mislim da mlađe generacije skoro pa od toga ništa ne znaju. A bilo bi dobro da se svi podsjetimo i ponešto naučimo. Jer zajednica koja gubi običaje, tradiciju, znači dio svojih korijena, s vremenom će se i sama izgubiti.

Divota je vidjeti mlade naših folklornih ansamblova u karaševskoj tradicionalnoj nošnji. I ne samo njih. Jer ima i onih koji i svoju djecu oblače u narodnu nošnju čim se ukaže prilika. I na tome im treba čestitati. I potaknuti sve nas ostale da povremeno, barem za blagdane, iz ormara izvadimo našu nošnju i odjedemo je. Jer je prekrasna, zar ne? A kako nam blagdan Cvjetnice i Uskrsa kuca na vratima, evo nam savršene prilike da se popravimo u košulje i marame kao nekad.

običajima i tradicijama. Time ujedno njegujemo i čuvamo i naš stari dijalekt i nadamo se objavi radova nakon prikupljanja. Dosada je objavljeno nekoliko knjiga (dvije zbirke pjesama) dvije stručne knjige o govoru/govorima naših mjesta kao i o usmenoj književnosti. Uključivanjem učenika i mladih na prikupljanje našeg narodnog bogatstva, koji će zabilježiti od svojih baka i djedova, roditelja i rodbine razne legende, priče, običaje, nastojimo prikupiti i sačuvati od zaborava to usmeno bogatstvo i predati ga budućim naraštajima.

Maria Lačhici

TEATRUL DE VEST DIN NOU PE SCENA DIN CARAȘOVA

Dacă anul trecut actorii Teatrului de Vest ne-au încântat cu spectacolul muzical pentru copii „Mary Poppins”, în primăvara aceasta ei au revenit în Carașova cu o nouă poveste.

Prezenta în localitatea noastră a actorilor din Reșița se datorează protocolului de parteneriat încheiat între Liceul Bilingv Româno-Croat și Teatrul de Vest din Reșița, convenție prin care se urmărește sprijinirea și formarea educației prin teatru.

Dorothy, cățelușul Toto, Speritoarea, Omul de Tinichea și Leul cel Laș au poposit marți, 15 martie 2016, pe scena Căminului Cultural din Carașova. Îndrăgitele personaje fac parte din cunoscuta poveste „Vrăjitorul din Oz”, transformată într-un spectacol pe măsură de actorii Teatrului de Vest din Reșița. Distracția a început la ora 11,00, când preșcolarii din Carașova, labalcea și Nermed, dar și elevii de gimnaziu însotiti de cadrele didactice s-au adunat nerăbdători pentru a urmări povestea „Vrăjitorului din Oz”. De la apariția ei, în anul 1900, povestea scrisă de Lyman Frank Baum a bu-

curat milioane de copii, dar și adulți deopotrivă. Aventurile micuței Dorothy prin Tărâmul lui Oz, și ale prietenilor pe care îi întâlnescă acolo, Leul cel Laș, Speritoarea fără minte, sau Omul de Tinichea care susține după o inimă sunt pline de învățăminte și lecții.

Povestea muzicală și veselă a călătoriei lui Dorothy în minunata lume a lui Oz a fost excelent interpretată de

actorii Andra Samoilă, Mihaela Theodora Winter, Triana Panici, Florin Ibraș, Marius Todor, Sorin Frunțelă și Ionel Berdac, în regia lui Dan Mirea.

Actorii Teatrului de Vest au reușit încă o dată să ofere publicului un spectacol vesel, muzical, dar și în mare măsură educativ.

Lina Tincu

SERBARE DEDICATĂ MAMEI LA GRĂDINIȚA DIN CARAȘOVA

Vineri 4 martie, preșcolarii de la Grădinița din Carașova au marcat Ziua Internațională a Femeii printr-o serbare de excepție, dedicată celor mai gingeșe ființe din viața lor, mamele.

Manifestarea a avut loc în sala de clasă a unității de învățământ, iar la eveniment au luat parte părinții și bunicii micuților. Îndrumăți și instruiți de educatoarea Bălean Diana Melania, cei mici au pregătit o serie de momente artistice inedite. Darurile copiilor pentru cele mai dragi ființe din viața lor au fost exprimate prin cântece, poezii și dansuri. Costumați în costume țigănești, cei mici au recitat, au cântat și au prezentat pe scenă improvizată o suită de dansuri țigănești,

Pregătirile pentru serbare au început în urmă cu câteva săptămâni. Micuții protagonisti au învățat replici, poezii, cântece și mișcări de scenă, au decorat scenă și au repetat din greu. Manifestarea culturală a fost organizată cu ocazia zilei de 8 Martie, ziua când, de la o margine la alta a lumii, se sărbătoresc femeia, simbolul vieții, al iubirii, purității și frumuseții spirituale. Mesajul către mame a fost de prețuire și admirare.

Interpretarea timidă, dar pură, sinceră și inocentă, și ochii copiilor care

își caută părinții în sală au adus lacrimi de bucurie pe obrazul părinților. Serberea s-a terminat în aplauzele tuturor celor prezenți. Si educatoarea Bălean Diana Melania a primit laude pentru efortul depus și munca asiduă în realizarea acestui eveniment.

Marcată anual pe 8 martie, Ziua Internațională a Femeii a fost la începuturi o expresie a dorinței femeilor muncitoare de dobândire a unor drepturi, însă, de-a lungul timpului, s-a transformat într-un prilej de sărbătoare a feminității și a reprezentanțelor sexului frumos, indiferent de religie și rasă. În această zi se obișnuiește ca bărbății să dăruiască flori și mici cadouri femeilor din viața lor, soților, iubitelor, mamelor, ficelelor și colegelor.

Pe această cale transmitem și noi tuturor o primăvară frumoasă și un sincer și călduros „La mulți ani!”.

Maria Giurciță

OPET O DISPANZERU IZ KARAŠEVU...

Nakon dugog čekanja stanovnici karaševske općine će imati, konačno, novoga obiteljskog liječnika.

Već nekoliko tjedana radi se masovno unutar Doma Kulturne iz Karaševa jer je Općina odlučila obnoviti dvije sobe na prizemlju zgrade kako bi ih stavila na raspolaganje novome obiteljskom liječniku, čiji inače dolazak u naše mjesto očekujemo negdje nakon 11 ožujka. Novi medicinski prostor sadrži kabinet za konzultacije i mjesto za pružanje medicinskih usluga te sanitarne objekte, dok će u potpuno obnovljenom hodniku biti čekaonica. Montirana su tri termopanska prozora, stavljeni su nova vrata i ofarbani su unutarnji zidovi. Obnovljeni prostor bit će besplatno ustupljen, novi liječnik treba osigurati namještaj i nabaviti

Novi medicinski prostor

Kako svi dobro znamo, 31. prosinca 2015. godine, petnaestogodišnji karaševski obiteljski liječnik je skinuo ugovor sa Zdravstvenim Osiguravajućim Domom i zatvorio je kabinet, kojega je kupio 2007. go-

Sanitarni prostori

potrebne medicinske uređaje. S drugim riječima, mjesne vlasti nastoje svim silama riješiti problem s kojim se suočava karaševska zajednica već zadnjih nekoliko mjeseci, to jest nakon zatvaranja mjesnog dispanzera i odlaska doktora Pope. Drugi korak Općine i Mjesnog vijeća ima u vidu pokretanje eventualne tužbe protiv Medicinske Obiteljske Ordinacije - Doktor Popa Claudiu glede vraćanja medicinskog prostora, ili dijela tog prostora, bar nam je tako rekao karaševski knez, gospodin Petar Njagul.

dine na osnovi Vladine hitne uredbe 110/2005. godine, koju je izmjenama i dopunama odobrio Zakon 236/2006. Kad je riječ o Uredbi i Zakonu koje sam upravo navela, one su bile 2007. godine proglašene neustavnima od strane Ustavnog suda. To su Uredba i Zakon koji su omogućili prodaju medicinskih dispanzera po neobično niskim cijenama. Također, Uredba i Zakon su bili nepravedni u odnosu na mlađe liječnike, jer im mjesne vlasti nisu više mogle stavljati na raspolaganje prostore za pružanje medicinskih usluga, jer su oni bili prodani. Uredba i Zakon su dozvoljavali otuđivanje dispanzera, a većina seoskih dispanzera je bila u

davnoj prošlosti po-dignuta zahvaljujući dobrovoljnem radu stanovnika. Jednom prodani, medicinski dispanzeri ulaze u vlasništvo kupca, a novi vlasnik nema više nikakve obaveze. Naprotiv, najbolje je bilo da su medicinski kabineti ostali u vlasništvu Općine i Mjesnog vijeća, kao opće dobro čitave zajednice. Općina je trebala brinuti o njima i napraviti ih atraktivnima za liječnike.

U listopadu 2007. godine, Ustavni sud je ustanovio da su odredbe više članaka neustavne. Između ostalog, u obrazlaganju odluke Ustavnog suda navodi da Uredba i Zakon gaze pravo mjesnih vlasti da na slobodan način raspolažu sa svojim privatnim vlasništvom, a cijene dispanzera nisu prilikom prodaje bile izračunate u skladu s tržišnom vrijednošću. Na primjer, karaševski dispanzer i pripadajuće zemljište, a riječ je o površini od 1439 mp, prodani su po veoma niskoj cijeni, za samo 9.523 eura. Ustavni sud je, također, ustanovio da je svrha zakonodavca mogla biti lako izigrana mjenjanjem destinacije medicinskih dispanzera u bilo što drugo, ili samom njihovom prodajom. Više od toga, Zakon krši i odredbe članka 34 iz Ustava glede prava na zaštitu zdravlja. Navedeni članak određuje obavezu države za poduzimanje mjera glede osiguranja higijene i javnog zdravlja, što implicira stvaranje uvjeta koji bi osigurali pružanje medicinske usluge, a Zakon je imao upravo suprotan efekt, navodi Ustavni sud u obrazloženju odluke o ponишtenju Zakona.

U nedjelju 13. ožujka 2016. godine, karaševski naš je knez obavijestio prilikom svog tradicionalnog govora, da je doktor Popa odlučio prodati dispanzer pa se u tu svrhu obratio komandi. Koja će sad biti cijena dispanzera, nakon svih investicija i kako će reagirati naša općina, pokazat će nam vrijeme.

Lina Tincu

„JEDNOSTAVNO KOMPLICIRANO“ NA RUMUNJSKOJ SCENI

Od 15. do 25. veljače scena kazališta „Teatrul de Vest“ u Ričici ugostila je svega 22 kazališne predstave u sklopu drugog izdanja festivala „Scena kao ulica“.

Ako su na prvom prošlogodišnjem izdanju nastupili samo glumci iz Rumunjske, ove godine je lista pozvanika obogaćena za četiri strane glumačke družine, što je pridodalo festivalu međunarodni karakter.

Ovogodišnji „stranci“ bili su: „Sterija“ iz Srbije, „S Uli Roz“ iz Republike Moldavije, „Pygmalion“ iz Austrije te „Mitropa“ iz Hrvatske.

Zagrebačka umjetnička organizacija „Mitropa“ gostuje već drugi put na ovoj sceni, nakon što je u jeseni 2015. ričičkoj publici prvi put prikazala monodramu „Jednostavno komplikirano“, autora Thomasa Bernharda, u režiji Svetlane Patafte te u izvedbi Žarka Potočnjaka, jednog od titana Hrvatskog narodnog kazališta. Predstava, koja oscilira između tragedije i komedije,

„Teatrul de Vest“ u Ričici

ravnatelja Zapadnog kazališta iz Ričice koji je kazališnom majstoru uputio pozivnicu za sudjelovanje na gorenavedenom festivalu.

Prošle godine je kazalište Mitropa gostovala u Rumunjskoj na pozivu prof. Petra Hategana, uz potporu Državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, pa je i publika bila pretežito hrvatskog porijekla. Stoga, prijevod predstave s hrvatskog jezika nije imao smisla. Ali, šta će uraditi kada je gledateljstvo govornik rumun-

dvije godine i njezina je namjena da sada, u jesen, za pedeset godina svoga rada u kazalištu, imam jednu veliku turneju po Hrvatskoj. Bit će negdje trideset do četrdeset izvedbi... Do tog vremena ja je održavam ovako pa je igram samo povremeno"

A, dogovor je bio s Petrom Hateganom da se proba, ukoliko je to moguće, simultano prevoditi predstavu rumunjskoj publici. I uspjelo je! Na licu mjesa stvorila se je još jedna uloga – prevoditelja – koja bijaše vrhunski odglumljena do kraja.

I to nije bilo sve. Te iste večeri otvorila se mogućnost još jedne inspirirane improvizacije. Jedanaestogodišnja Daria Minican iz Lupaka odlično je odigrala malu Katarinu, lik koji se, inače, fizički ne javlja u predstavi.

A da je sve to dobro ispalo, najbolje svjedoče dugotrajni aplauzi i ovacije oduševljene publike!

drama je u biti jednog bivšeg glumca, danas osamdesetogodišnjaka, koji, okružen samoćom, poziva iz sjećanja hrpu likova kojih je odglumio tijekom svoje blistave kazališne karijere. Živi sam, s kućnim mišima, a jednu ljudsku posjetu prima od male Katarine, koja mu dva puta tjedno donosi mlijeko. Mlijeko, inače, mrzi te ga svakoga puta baca, ali raduje ga, zato, onaj kratki susret s malim anđelom.

Glumačke sposobnosti Žarka Potočnjaka odmah su privukle pažnju

Žarko Potočnjak

jskog jezika, a predstava nema titlove, odnosno nema prijevoda? Jeste li, kojim slučajem, pomislili na...simultani prijevod?

„Sada je meni pedeset godina kazališnog i filmskog rada, – reći će nam majstor Potočnjak – ja sam mislio da ne postoji ništa više na svijetu što me može u kazalištu iznenaditi, međutim ovaj dogovor prije predstave bio je veoma zanimljiv, pa sam prvi puta probao to sa simultanim prijevodom. Ova predstava napravljena je prije

„Ja sam siguran da ovo nije zadnje gostovanje Hrvata ovdje u Ričici. Mi svi radimo po našim institucionalnim kućama, ali već trideset i nešto godina radimo i izvan institucionalno. Imamo, dakle, te svoje kazališne grupe u kojima radimo. Napravili smo čak i jedno kazalište poslije drugog svjetskog rata, to je jedino sagrađeno kazalište u Zagrebu, a mi smo na to jako ponosni! Kako ja imam velike

nastavak na 7 str.

nastavak s 6 str.

kontakte sa svim tim grupama, ne mora značiti da će ja dolaziti, ali zasigurno će ostati u vezi s Ričicom i mislim da se već stvorila tradicija da svake godine barem jedan hrvatski teatar dođe ovdje. Naravno, oslonit ćemo se više na one manje kazališne grupe, jednostavno zbog veličine pozornice – tu Hrvatsko narodno kazalište jednostavno ne može stati – ja bih preporučio da iz svakog kraja Hrvatske, iz Dalmacije, Slavonije, Istre dođe po neka grupa godišnje. To, naravno, treba i u Ministarstvu kulture u Zagrebu riješiti! Evo, kako je sada dominirajuća kultura moja prijateljica, ja vjerujem da će moći uspostaviti taj most između Ričice i Hrvatske” – dodao je još

kazališni majstor Žarko Potočnjak. Preuzeo sam za sam kraj ovog članka jedan odlomak iz rumunjskih novina, koji, smatram, najbolje oslikava nastup hrvatskog kazališta na ričičkom festivalu: „...grupa Teatra Mitropa iz Zagreba, Hrvatska, dodirnula je temu

usamljenosti u sumraku života pomoću monologa jednog velikog glumca, Žarka Potočnjaka, o kojem su kazališni kritičari prisutni na festivalu, ali i brojni gledatelji rekli da je jedan od najvećih glumaca kojeg su ikada vidjeli na sceni!”

Daniel Lucacela

Ovacije na kraju predstave...

ASTANAK MJESENJE ORGANIZACIJE KLOKOTIĆ

U nedjelju, 21. 02. 2016. održan je sastanak u Domu kulture iz Klokočića, na inicijativu predsjednika mjesne organizacije ZHR-a iz Klokočića, g. Milje Žurkula.

Sastanak je predvodio dr. Milja Vatav, predsjednik komunalne organizacije Lupak, koji je predstavio prisutnim članovima sadržaj točaka dnevnog reda.

Manje – više, riječ je o točkama informativnog karaktera i o fiktivnim prijedlozima za kandidate ove lokalne organizacije na nadolazećim Mjesnim izborima. Kažem fiktivne, zato što je pravno stanje ove mjesne organizacije i njenih rukovoditelja u najmanju ruku upitno. A do te situacije je došlo nakon što je gospodin Slobodan Gera, zastupnik hrvatske manjine u Klokočiću, ne mogu biti drugačije

Rumunjskom parlamentu, organizirao VIII Nacionalnu konferenciju ZHR-a, na kojoj je inače bio izabran za predsjednika organizacije. Važno je istaknuti da je spomenuta Konferencija održana sredinom prošle godine, a nadležne pravne institucije još uvijek nisu priznale zakonitost zasjedanja. Sve dok se sud ne oglasí glede zakonitosti Konferencije, funkciju predsjednika Zajedništva obavlja prof. Milja Radan. A što će sud odlučiti, jer spor je već davno na sudu, ne znam i ne mogu nagađati. I zato mi se čini da određivanje kandidata za Mjesno vijeće općine Lupak ili za načelnika u ovoj istoj općini, ali i druge inicijative poduzete na sastanku u Klokočiću, ne mogu biti drugačije

nazvate osim fiktivnima. Ponavljam, djelovanje ne može biti konkretno u odsustnosti sudske potvrde o zakonitosti Konferencije.

Konkretna je, međutim, nestabilnost unutar naše organizacije. Svi ovi sudske sporovi konačno će pokazati na čijoj je strani istina, i to bi bila dobra strana ovakvog rješavanja nesuglasica, ako već moram tražiti dobro u zlu. Loša strana, jer i ona postoji, sastojala bi se u slabljenju naše organizacije i jačanju političkih stranaka, koje svakim danom imaju sve veći broj simpatizera, a sve to u mjestima gdje je većina stanovništva hrvatskog porijekla.

Slavica Muselin

HRVATSKA GRANČICA USKORO NA FACEBOOKU

Želimo obavijestiti čitatelje našeg lista da je u izradi te da će uskoro postati funkcionalna

Facebook stranica Hrvatske grančice. Ona će, pored već postojeće web stranice www.zhr-ucr.com, gdje, također, možete naći naš list u PDF formatu!, biti veoma korisna onima koji žele čitati „Grančicu“, a nemaju mogućnost prolalisti je u printanome izdanju.

Stranica, među ostalom, predlaže sebi postati interaktivna podloga između uredništva i čitatelja Hrvatske grančice. Bit će

to ujedno i idealna prilika da bolje i jednostavnije stupimo u kontakt s našim

Daniel Lucacela